

3.8

Ochrana klimatu v kontextu proměny celkového pohledu na svět

Řada současných myslitelů, sociálních vědců a ekonomů ukázala, jak hluboce je změna klimatu spojena s povahou společnosti, ve které žijeme, poháněné energií z fosilních zdrojů, zaměřené na nekonečný ekonomický růst a vyznávající panský přístup k přírodě.^{80, 105, 107, 119, 140, 157, 165} Tato podoba společnosti ale není daná, takovou jsme si ji vytvořili a můžeme ji zase změnit. Žijeme v době, kdy dochází nejenom k rozvoji nových technologií, ale také ke změně myšlení. Slovy to můžeme vyjádřit tak, že jsme uprostřed obrovské proměny paradigmatu, způsobu, jakým pohlížíme na svět, definujeme sami sebe a stanovujeme cíle našeho dalšího společenského úsilí. Ochrana klimatu mnohokrát narazila právě na ulpívání na starém pohledu na svět. Rychlost přijetí nového paradigmatu v celé společnosti a v různých oblastech lidské činnosti zásadním způsobem ovlivní úspěšnost ochrany klimatu.

Tabulka 5: Shrnutí několika hlavních rysů starého a nového pohledu na svět v oblastech celkového postoje naší společnosti k přírodě, ekonomice a energetice:

STARÝ POHLED NA SVĚT	V ČEM STARÝ POHLED SELHÁVÁ	NOVÝ POHLED NA SVĚT
Země (příroda) je robustní, můžeme z ní neomezeně brát zdroje a vypouštět do ní odpady a nic se nemůže stát.	Různé odpadní látky, které vypouštíme zpátky do přírody, ohrožují život, ekosystémy, stabilitu klimatu.	Ekosystémy Země jsou křehké, činnost člověka může narušit jejich rovnováhu s dalekosáhlými následky.
Cílem ekonomiky je nekonečný růst a hrubý domácí produkt (HDP) je hlavním ukazatelem pokroku.	V konečném systému není možný nekonečný růst, HDP roste na úkor ekologické stability a navzdory pokračující chudobě.	Cílem ekonomiky je uspokojení základních potřeb všech lidí, aniž by došlo k překročení ekologického stropu planety. (Diskuse o ekonomii budoucnosti přiblížíme v kapitole 3.13.)
Volný trh vše vyřeší. Když každý bude sledovat své sobecké zájmy, povede to nakonec ke štěstí a bohatství všech.	Volný trh podpořený privatizací, deregulací a nízkými daněmi nás dovedl ke světu, kde stále menší skupina bohatých vlastní stále větší část bohatství.	Musíme vědomě vytvářet ekonomiku jako redistributivní a spravedlivou. To posílí soudržnost a odolnost ve společnosti.
Poškození přírody je jen přechodné. Další růst a volný trh vše vyčistí. Na nápravu poškozeného životního prostředí si musíme nejprve vydělat.	Změnu klimatu lze chápat jako největší selhání volného trhu v dějinách. Reálná data nijak nepotvrzují, že by vyšší HDP vždy vedlo k vyšší ochraně přírody.	Musíme vědomě vytvářet ekonomiku jako ekologicky šetrnou, jako regenerativní a cirkulární. To je věc designu, nikoli růstu či bohatství.
Spalování fosilních paliv je jedinou možností, jak zajistit energetické potřeby naší společnosti.	Spalování fosilních paliv je hlavní příčinou změny klimatu a pokračování v něm by vedlo ke katastrofě.	Energetické potřeby dnes můžeme zajistit kombinací výroby energie z obnovitelných zdrojů a snížením spotřeby energie. Obnovitelné zdroje navíc umožní domácnostem, firmám i obcím produkovat vlastní energii.